RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 77.467/VR
van 7 april 2025

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest ‘tot instemming met de geavanceerde kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Chili, anderzijds, ondertekend te Brussel op 13 december 2023’

‡LW-BAEZNAADH-HHEGHQW‡

Op 7 februari 2025 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot vijfenveertig dagen[*], een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest ‘tot instemming met de geavanceerde kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Chili, anderzijds, ondertekend te Brussel op 13 december 2023’.

Het voorontwerp is door de verenigde kamers onderzocht op 25 maart 2025. De verenigde kamers waren samengesteld uit Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter, voorzitter, en Bernard BLERO, kamervoorzitter, Koen MUYLLE, Géraldine ROSOUX, Elly VAN DE VELDE en Anne-Stéphanie RENSON, staatsraden, en Anne-Catherine VAN GEERSDAELE en Yves DEPOORTER, griffiers.

Het verslag is uitgebracht door Dries VAN EECKHOUTTE, eerste auditeur-afdelingshoofd, en Yves CHAUFFOUREAUX, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 7 april 2025.

*

[*] Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat de termijn van dertig dagen verlengd wordt tot vijfenveertig dagen in het geval waarin het advies gegeven wordt door de verenigde kamers met toepassing van artikel 85*bis*.

‡LW-BAEZNAADH-HHEGHQW‡

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond[1], alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest strekt ertoe instemming te verlenen met de geavanceerde kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Chili, anderzijds, ondertekend te Brussel op 13 december 2023 (hierna: de Overeenkomst) (artikel 2 van het voorontwerp).

Overeenkomstig artikel 1.1 van de Overeenkomst heeft deze tot doel de associatie tussen de Partijen te herbevestigen "op basis van een versterkt partnerschap, een versterkte politieke dialoog en versterkte samenwerking op het gebied van kwesties van gemeenschappelijk belang, waaronder innovatie op alle toepasselijke gebieden" (a), de handel en investeringen tussen de Partijen te bevorderen "door hun handelsbetrekkingen uit te breiden en te diversifiëren, wat moet bijdragen tot een hogere economische groei en een verbeterde levenskwaliteit" (b), en de bestaande samenwerkingsrelaties tussen de Partijen te versterken "waaronder internationale samenwerking voor duurzame ontwikkeling en bevordering van gezamenlijke werkzaamheden, met als doel bij te dragen tot de uitvoering van de Agenda 2030" (c).

Met dat doel omvat de Overeenkomst een kader voor politieke dialoog en samenwerking (deel II) en handel en daarmee verband houdende aangelegenheden (deel III). De Overeenkomst bevat tevens een deel 'Algemene beginselen en doelstellingen' (deel I) en een deel 'Algemeen institutioneel kader' (deel IV), en telt een aantal bijlagen, aanhangsels en protocollen, die er een integrerend onderdeel van uitmaken (artikel 41.8 van de Overeenkomst).

BEVOEGDHEID

3.1. Op haar vergadering van 10 oktober 2023 heeft de Werkgroep Gemengde Verdragen de Overeenkomst als een gemengd verdrag beschouwd waarvoor de instemming vereist is van de federale overheid, de gemeenschappen, de gewesten en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, maar niet van de Franse Gemeenschapscommissie.[2]

[1] Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

[2] Hetgeen werd bevestigd door de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid (zie de brief van 21 november 2023 van de voorzitter van de ICBB en het verslag van de Werkgroep Gemengde Verdragen van 16 januari 2024).

‡LW-BAEZNAADH-HHEGHQW‡

De afdeling Wetgeving kan evenwel niet instemmen met die zienswijze. Zowel de horizontale en de algemene bepalingen van deel II van de Overeenkomst (inzake grondrechten, goed bestuur en administratieve samenwerking), als de artikelen 5.5 en 5.6 van de Overeenkomst hebben immers betrekking op aangelegenheden die gedeeltelijk onder de bevoegdheden vallen die de Franse Gemeenschap aan de Franse Gemeenschapscommissie (en aan het Waalse Gewest) heeft overgedragen op het vlak van het gezondheidsbeleid, bedoeld in artikel 5, § 1, I, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen' en op het vlak van de bijstand aan personen, bedoeld in artikel 5, § 1, II, van dezelfde bijzondere wet.[3]

Het gemengde karakter van de Overeenkomst moet derhalve uitgebreid worden tot de Franse Gemeenschapscommissie[4] .

3.2. De Overeenkomst is voor het Koninkrijk België ondertekend met vermelding van de volgende formule:

> "Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
>
> Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.
>
> Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt."

Mede gelet op opmerking 3.1, moeten die bewoordingen zo worden opgevat dat ze ook slaan op de Franse Gemeenschapscommissie, aangezien die ter uitvoering van artikel 138 van de Grondwet bevoegdheden van de Franse Gemeenschap uitoefent. Met het oog op de

[3] Zie artikel 3, 6° en 7°, van het bijzonder decreet van de Franse Gemeenschap van 3 april 2014 'betreffende de bevoegdheden van de Franse Gemeenschap waarvan de uitoefening naar het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie wordt overgedragen' en van het decreet van de Franse Gemeenschapscommissie van 4 april 2014 'betreffende de overdracht van de uitoefening van de bevoegdheden van de Franse Gemeenschap naar het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie'.

[4] Dat het gemengde karakter van de huidige Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Chili, anderzijds, ondertekend te Brussel op 18 november 2002, ook voor de Franse Gemeenschapscommissie gold, werd destijds niet betwist (zie adv.RvS 34.836/4 van 25 februari 2003 over een voorontwerp dat geleid heeft tot het decreet van de Franse Gemeenschapscommissie van 16 mei 2003 'houdende instemming met de Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lid-Staten, enerzijds, en de Republiek Chili anderzijds'). Ook wat betreft de versterkte partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Kirgizische Republiek, anderzijds, ondertekend te Brussel op 25 juni 2024, die het voorwerp uitmaakt van een voorontwerp van instemmingsdecreet (Vlaamse Gemeenschap en Vlaamse Gewest) waarover de afdeling Wetgeving vandaag advies 77.466/VR gegeven heeft, is erkend dat het gemengde karakter ervan ook de Franse Gemeenschapscommissie betrof.

‡LW-BAEZNAADH-HHEGHQW‡

rechtszekerheid was het echter beter geweest dat dit uitdrukkelijk in de aangehaalde formule was vermeld.[5-6]

ONDERZOEK VAN DE OVEREENKOMST

4.1. Het onderzoek van de afdeling Wetgeving van de Raad van State naar aanleiding van een voorontwerp van decreet houdende instemming met een verdrag kan zich onder meer uitstrekken tot de gevolgen die het verdrag kan meebrengen voor de interne Belgische rechtsorde. Ter uitvoering en ter naleving van de verplichtingen die voortvloeien uit de Overeenkomst, zullen in de Belgische rechtsorde immers de nodige maatregelen moeten worden genomen en de nodige aanpassingen van de regelgeving moeten plaatsvinden, en dit in beginsel ten laatste op het ogenblik dat de in de Overeenkomst vervatte bepalingen internationaal in werking treden.

In het licht hiervan moet worden opgemerkt dat sommige maatregelen waarin de Overeenkomst voorziet, in de Belgische rechtsorde niet zijn ingeburgerd.

4.2. Zo voert de Overeenkomst een “notice and comment”-procedure in over wetgevingsvoorstellen en algemene procedures met betrekking tot douane en handel (artikel 11.13 van de Overeenkomst), wet- en regelgeving van algemene strekking inzake financiële diensten (artikel 25.13 van de Overeenkomst) en belangrijke technische voorschriften die aanzienlijke gevolgen voor de handel in goederen kunnen hebben (artikel 16.10 van de Overeenkomst).

Ook kan worden gewezen op artikel 35.3 van de Overeenkomst, waarin wordt bepaald dat elke Partij een toelichting geeft “op het doel en de redenen van haar wet- en regelgeving, procedures, administratieve besluiten van algemene strekking en gerechtelijke uitspraken met betrekking tot elke kwestie die onder dit deel van deze overeenkomst valt” (lid 2) en voorziet “in een redelijke termijn tussen de datum van publicatie en de datum van inwerkingtreding van de wet- en regelgeving met betrekking tot aangelegenheden die onder dit deel van deze overeenkomst vallen, tenzij dat om dringende redenen niet mogelijk is” (lid 3). Te dien aanzien moet worden vastgesteld dat voor regerings- en ministeriële besluiten in de Belgische rechtsorde thans niet systematisch de in het tweede lid vermelde toelichting voorhanden is. Wat het derde lid betreft, is het niet duidelijk of deze bepaling elke beperking van de mogelijkheid van terugwerkende kracht inhoudt.[7]

---

[5] Hiervoor is een herziening nodig van het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten ‘over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen’ (meer bepaald van artikel 8, derde lid, en de erbij horende toelichting) en van de op basis hiervan door de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid op 17 juni 1994 vastgestelde ondertekeningsformules.

[6] De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van haar kant behoort niet uitdrukkelijk te worden vermeld, aangezien ze slechts beperkte bevoegdheden heeft op internationaal gebied en ze met name niet bevoegd is om verdragen te sluiten (zie artikel 135 van de Grondwet, artikel 63 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 ‘met betrekking tot de Brusselse Instellingen’ en artikel 16, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’).

[7] Volgens de vaste adviespraktijk van de Raad van State, afdeling Wetgeving, kan het verlenen van terugwerkende kracht aan besluiten toelaatbaar worden geacht wanneer ofwel voor de retroactiviteit een wettelijke grondslag bestaat, ofwel de retroactiviteit betrekking heeft op een regeling waarbij, met inachtneming van het gelijkheidsbeginsel,

‡LW-BAEZNAADH-HHEGHQW‡

Voorts wordt in artikel 16.10, lid 8, van de Overeenkomst, in samenhang gelezen met artikel 16.2, lid 1, ervan, bepaald dat elke Partij erop toeziet dat de door haar aangenomen technische voorschriften en conformiteitsbeoordelingsprocedures zoals omschreven in de TBT-overeenkomst,[8] die de handel in goederen tussen de Partijen kunnen beïnvloeden, kosteloos toegankelijk zijn via officiële websites of publicaties op het internet. Aan dit vereiste is thans slechts voldaan voor zover de in de Belgische rechtsorde aangenomen technische voorschriften en conformiteitsbeoordelingsprocedures "door het Bureau voor Normalisatie gepubliceerde norm[en]" of "specifiek Belgische normen" zouden zijn die onder het toepassingsgebied vallen van artikel VIII.2 van het Wetboek van economisch recht.[9]

5. De Partijen bij de Overeenkomst wensen een vrijhandelszone tot stand te brengen in overeenstemming met artikel XXIV van de GATT 1994 en artikel V van de GATS.[10] De handel in goederen en in diensten en investeringsactiviteiten worden verder geliberaliseerd.

De verwezenlijking van voormelde doelstelling veronderstelt dat alle interne wetgeving in de betrokken sectoren onderzocht wordt op mogelijke ongelijke behandelingen[11] van verkopers, dienstverleners en investeerders uit Chili. Aangezien de uit de Overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen geen directe werking hebben[12] – maar ze uiteraard wel verbindend zijn voor de Partijen – moeten met het akkoord onverenigbare handelsbelemmeringen door de bevoegde overheden zelf worden weggenomen door actief de benodigde wijzigingen in de regelgeving door te voeren.

6. Artikel 28.5, lid 1, van de Overeenkomst, dat betrekking heeft op informatieverspreiding inzake overheidsopdrachten, bepaalt dat elke Partij onverwijld de gerechtelijke uitspraken publiceert in officieel daartoe op nationaal niveau aangewezen elektronische of gedrukte media die op ruime schaal worden verspreid en gemakkelijk toegankelijk blijven voor het publiek.

Ofschoon de arresten van de Raad van State inzake overheidsopdrachten publiek toegankelijk zijn via de website van de Raad van State, en een aantal gerechtelijke uitspraken van de gewone hoven en rechtbanken kunnen worden geraadpleegd via de Juridat-databank, is dit niet het geval voor alle gerechtelijke uitspraken van die hoven en rechtbanken inzake

---

voordelen worden toegekend ofwel de retroactiviteit noodzakelijk is voor de continuïteit of de goede werking van het bestuur en daardoor, in beginsel, geen verkregen situaties worden aangetast.

[8] Zijnde de Overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen, die is opgenomen in bijlage 1A bij de WTO-Overeenkomst: zie artikel 8.3, w), van de Overeenkomst.

[9] Wanneer het om een andere norm zou gaan dan de specifieke Belgische normen die verplicht wordt gesteld, waaromtrent in artikel VIII.2, tweede lid, van het Wetboek van economisch recht wordt bepaald dat deze kosteloos *ter beschikking gesteld worden* door de auteur van de reglementering op zodanige wijze dat de auteursrechten op die normen nageleefd worden, lijkt daarentegen niet voldaan aan het vereiste van de kosteloze *publicatie* op een website.

[10] Artikel 8.1 van de Overeenkomst.

[11] In dat verband moet worden gewezen op de bepalingen inzake nationale behandeling (bv. de artikelen 9.4, 17.9, 17.10, 18.4, 25.3, 25.4 en 25.16 van de Overeenkomst) en de bepalingen inzake meestbegunstigingsbehandeling (bv. de artikelen 17.11, 18.5 en 25.5 van de Overeenkomst).

[12] Zie artikel 41.10 van de Overeenkomst.

‡LW-BAEZNAADH-HHEGHQW‡

overheidsopdrachten. Overeenkomstig artikel 28.5, lid 1, van de Overeenkomst zal nochtans in een bekendmaking van deze gerechtelijke uitspraken moeten worden voorzien.

De *Pasicrisie* waarnaar wordt verwezen in bijlage 28-A bij de Overeenkomst, ter uitvoering van artikel 28.5, lid 2, van die Overeenkomst,[13] volstaat alvast niet om aan deze verplichting te voldoen. Bovendien moet worden vastgesteld dat deze verwijzing weinig pertinent is,[14] en dat veeleer zou moeten worden verwezen naar de arresten-databank op de website van de Raad van State en naar de voormelde Juridat-databank.[15]

7.1. De Partijen bij de Overeenkomst verbinden zich tot samenwerking op verschillende domeinen, waarbij vaak de afspraak is gemaakt om verdere stappen te ondernemen tot ratificatie en tenuitvoerlegging van multilaterale verdragen, die voor de samenwerking in de betrokken aangelegenheid de vertrekbasis zal vormen. Hoewel België reeds partij is bij de multilaterale (basis)verdragen voor verschillende door de Overeenkomst geviseerde aangelegenheden, is dit niet steeds het geval. Voor een aantal andere verdragen rijst dan weer de vraag of België deze ook daadwerkelijk heeft geïmplementeerd en uitgevoerd zoals de Overeenkomst vereist.

Zo verbindt België zich door de instemming met de Overeenkomst ertoe maatregelen te nemen die gericht zijn op de ondertekening of ratificatie van de internationale instrumenten ter bestrijding van de verspreiding van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvoor, en op de volledige uitvoering daarvan.[16] België heeft de "Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons", aangenomen te New York op 7 juli 2017, evenwel niet ondertekend. Het gevolg zal zijn dat door partij te worden bij de thans voorliggende overeenkomst België zich ertoe verbindt om alsnog alle noodzakelijke maatregelen te nemen om partij te worden bij de "Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons" en deze volledig uit te voeren.

In artikel 3.1, lid 2, van de Overeenkomst verbinden de Partijen zich tot "de ratificatie en uitvoering van multilaterale verdragen inzake samenwerking in burgerlijke zaken, waaronder de verdragen van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht op het gebied van internationale juridische samenwerking en procesvoering alsook de bescherming van kinderen". Zoals de gemachtigde erkende, is België lid van de Haagse Conferentie en heeft het een aantal verdragen van de Haagse Conferentie geratificeerd, maar niet allemaal.[17]

---

[13] Luidens die bepaling bevat afdeling I van respectievelijk bijlage 28-A en bijlage 28-B een lijst van de elektronische of gedrukte media waarin de betrokken partij de in lid 1 omschreven informatie publiceert.

[14] Behoudens voor een beperkt aantal arresten van het Hof van Cassatie over rechtsvragen inzake het reglementair kader voor overheidsopdrachten.

[15] Te dien einde kan overeenkomstig artikel 28.5, lid 3, van de Overeenkomst het Subcomité voor overheidsopdrachten onverwijld in kennis worden gesteld van de wijziging van de in bijlage 28-A vermelde informatie.

[16] Zie artikel 2.2, lid 2, a), van de Overeenkomst.

[17] De gemachtigde verklaarde dienaangaande het volgende: "Wat betreft de verdragen inzake onderhoudsverplichtingen, is er geen enkel belang meer om deze teksten te ratificeren aangezien zij vervangen werden door het Verdrag inzake de internationale inning van levensonderhoud voor kinderen en andere familieleden van 23 november 2007.
Dit wordt uitdrukkelijk voorzien in het Verdrag van 2007: In relations between the Contracting States, this Convention replaces, subject to Article 56(2), the Hague Convention of 2 October 1973 on the Recognition and Enforcement of Decisions Relating to Maintenance Obligations and the Hague Convention of 15 April 1958 concerning the recognition

‡LW-BAEZNAADH-HHEGHQW‡

Voorts stelt overeenkomstig artikel 32.8, lid 2, van de Overeenkomst "[e]lke Partij (…) alles in het werk wat redelijkerwijs mogelijk is om het Verdrag van Peking inzake audiovisuele uitvoeringen, dat op 24 juni 2012 te Peking is aangenomen, te ratificeren of ertoe toe te treden". België heeft het verdrag ondertekend op 8 mei 2013, maar heeft het nog niet bekrachtigd.

Door de instemming met de Overeenkomst verbindt België zich ook ertoe informatie uit te wisselen over haar "voortgang bij de ratificatie van de IAO-verdragen of -protocollen die door de IAO als up-to-date zijn aangemerkt en waarbij zij nog geen partij [is]".[18] België is weliswaar partij bij de fundamentele en prioritaire IAO-verdragen, maar nog niet bij alle IAO-verdragen die als up-to-date zijn aangemerkt.[19]

7.2. Luidens artikel 2.3, lid 2, van de Overeenkomst werken de Partijen samen aan de bevordering en bescherming van de mensenrechten "ook wat betreft de ratificatie en uitvoering van internationale mensenrechteninstrumenten".

Te dien aanzien rijst de vraag wat dit engagement inhoudt en wat wordt bedoeld met "internationale mensenrechteninstrumenten". Het is raadzaam dit in de memorie van toelichting te preciseren.

7.3. Voor andere verdragen engageert België zich middels de Overeenkomst om deze na te leven zonder er zelf partij bij te zijn en zonder dat deze ter instemming aan de bevoegde wetgevende vergaderingen zijn voorgelegd. Dit is bijvoorbeeld het geval voor artikel 32.5, lid 1,

---

and enforcement of decisions relating to maintenance obligations towards children in so far as their scope of application as between such States coincides with the scope of application of this Convention.
Het Protocol bevat dezelfde bepaling voor het toepasselijke recht : As between the Contracting States, this Protocol replaces the Hague Convention of 2 October 1973 on the Law Applicable to Maintenance Obligations and the Hague Convention of 24 October 1956 on the law applicable to maintenance obligations towards children.
Wat betreft het Verdrag inzake de wet welke van toepassing is op de aansprakelijkheid wegens producten van 2 oktober 1973, is deze aangelegenheid geregeld door de Verordening Rome II op het niveau van de EU waardoor België niet langer de bevoegdheid heeft om toe te treden tot dit Verdrag.
Tot slot, wat betreft het Verdrag van 15 april 1958 dat betrekking heeft op de bevoegdheid van het contractuele forum bij de internationale verkoop van roerende goederen (vrije vertaling, ik heb alleen een officiële FR-vertaling gevonden: Convention du 15 avril 1958 sur la compétence du for contractuel en cas de vente à caractère international d'objets mobiliers corporels), dit verdrag werd ondertekend door 4 landen, waaronder België, maar door geen enkel land geratificeerd en is dus nooit in werking getreden. Deze materie wordt op het niveau van de EU geregeld door de Verordening BXLbis en België heeft dus evenmin nog de bevoegdheid om toe te treden tot dit verdrag."

[18] Zie artikel 33.16, lid 5, van de Overeenkomst.

[19] Er zijn thans nog 18 actuele IAO-verdragen die België nog niet heeft geratificeerd: C078 - Medical Examination of Young Persons (Non-Industrial Occupations) Convention, 1946 (No. 78); C106 - Weekly Rest (Commerce and Offices) Convention, 1957 (No. 106); C110 - Plantations Convention, 1958 (No. 110); C118 - Equality of Treatment (Social Security) Convention, 1962 (No. 118); C131 - Minimum Wage Fixing Convention, 1970 (No. 131); C135 – Workers' Representatives Convention, 1971 (No. 135); C137 - Dock Work Convention, 1973 (No. 137); C142 - Human Resources Development Convention, 1975 (No. 142); C143 - Migrant Workers (Supplementary Provisions) Convention, 1975 (No. 143); C152 - Occupational Safety and Health (Dock Work) Convention, 1979 (No. 152); C157 - Maintenance of Social Security Rights Convention, 1982 (No. 157); C160 - Labour Statistics Convention, 1985 (No. 160); C169 - Indigenous and Tribal Peoples Convention, 1989 (No. 169); C173 - Protection of Workers' Claims (Employer's Insolvency) Convention, 1992 (No. 173); C183 - Maternity Protection Convention, 2000 (No. 183); C185 – Seafarers' Identity Documents Convention (Revised), 2003 (No. 185); C188 - Work in Fishing Convention, 2007 (No. 188); C191 - Safe and Healthy Working Environment (Consequential Amendments) Convention, 2023 (No. 191); P081 - Protocol of 1995 to the Labour Inspection Convention, 1947; P089 - Protocol of 1990 to the Night Work (Women) Convention (Revised), 1948; P110 - Protocol of 1982 to the Plantations Convention, 1958 en P155 - Protocol of 2002 to the Occupational Safety and Health Convention, 1981 (bron: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:11210:0::NO:11210:P11210_COUNTRY_ID:102560).

‡LW-BAEZNAADH-HHEGHQW‡

van de Overeenkomst, waar wordt voorzien in de nationale behandeling inzake intellectuele eigendomsrechten, met inachtneming van de uitzonderingen waarin reeds is voorzien in het Verdrag 'betreffende de bescherming van de intellectuele eigendom inzake geïntegreerde schakelingen', aangenomen te Washington op 26 mei 1989. Dit verdrag is door België niet ondertekend, en België is er evenmin tot toegetreden. Volgens artikel 32.8, lid 1, e), van de Overeenkomst bevestigt elke Partij haar gehechtheid aan en houdt zich aan het Verdrag van Marrakesh 'tot bevordering van de toegang tot gepubliceerde werken voor personen die blind zijn, visueel gehandicapt of anderszins een leeshandicap hebben', aangenomen te Marrakesh op 27 juni 2013. België heeft dit verdrag ondertekend op 25 juni 2014, maar heeft het nog niet bekrachtigd. Luidens artikel 33.14, lid 4, a), van de Overeenkomst voert elke Partij de beginselen uit van, onder meer, de Overeenkomst van de Voedsel- en Landbouworganisatie van de VN (hierna: FAO) 'ter bevordering van de naleving van de internationale instandhoudings- en beheersmaatregelen door vissersvaartuigen op de volle zee, goedgekeurd in Rome op 24 november 1993' en van de FAO-overeenkomst 'inzake havenstaatmaatregelen om illegale, ongemelde en ongereglementeerde visserij te voorkomen, tegen te gaan en te beëindigen, goedgekeurd in Rome op 22 november 2009', en handelt elke partij naar die beginselen. België heeft beide verdragen niet ondertekend, is er geen partij bij. Ze werden dan ook niet bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

Luidens artikel 167, §§ 2 en 3, van de Grondwet, hebben verdragen eerst gevolg nadat zij de instemming van de Kamer van volksvertegenwoordigers of van de deelstaatparlementen hebben verkregen. De voormelde bepalingen van de Overeenkomst kunnen dan ook niet zo worden begrepen dat de erin vermelde verdragen daardoor in hun geheel bindend worden voor de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten. Er anders over oordelen zou er immers toe leiden dat het in de Grondwet vervatte instemmingsvereiste wordt uitgehold.

Dat neemt niet weg dat in zoverre de voormelde bepalingen van de Overeenkomst ertoe zouden kunnen leiden dat in die verdragen vervatte materiële rechtsregels moeten worden toegepast in de Belgische rechtsorde, het aanbeveling verdient dat die verdragen worden geratificeerd, nadat de bevoegde wetgevende vergaderingen hiervoor hun instemming hebben verleend. Op die manier kunnen die verdragen zelf volledig gevolg hebben, en worden ze bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.[20]

8.1. Diverse bepalingen van de Overeenkomst schrijven voor dat de Partijen in dialoog treden en overleg plegen over de meest uiteenlopende aangelegenheden. In de Overeenkomst wordt daarnaast voorzien in de oprichting van een Gezamenlijke Raad (artikel 40.1 van de Overeenkomst), die onder meer bevoegd is om in gezamenlijk overleg besluiten vast te stellen in de gevallen waarin de Overeenkomst voorziet. Die besluiten zijn "bindend voor de Partijen, die de nodige maatregelen treffen voor de uitvoering van die besluiten" (artikel 40.1, lid 4, van de Overeenkomst). Er wordt ook voorzien in de oprichting van een Gemengd Comité, dat de Gezamenlijke Raad bijstaat bij de uitoefening van zijn taken en de bevoegdheid heeft om bindende

[20] Te dien aanzien moet eraan worden herinnerd dat het Hof van Cassatie heeft geoordeeld dat verdragen niet aan particulieren kunnen worden tegengeworpen zolang ze niet integraal zijn bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad: Cass. 11 december 1953, *Pas.* 1954, I, 298; Cass. 19 maart 1981, *JT* 1982, 565-567, noot VERHOEVEN J. Het probleem van het gebrek aan bekendmaking stelt zich overigens ook ten aanzien van de Oeso-richtsnoeren vermeld in de artikelen 5.3, lid 2, 17.24, lid 1, 29.5, lid 1, en 33.3, lid 2, b), en 3, van de Overeenkomst.

‡LW-BAEZNAADH-HHEGHQW‡

besluiten vast te stellen in de gevallen waarin de Overeenkomst voorziet of in aangelegenheden die hem door de Gezamenlijke Raad worden gedelegeerd (artikel 40.2 van de Overeenkomst), van een Subcomité voor Ontwikkeling en internationale samenwerking (artikel 40.3, lid 1, van de Overeenkomst) en elf specifieke subcomités voor deel III van de Overeenkomst (artikel 40.3, lid 2, van de Overeenkomst). De Gezamenlijke Raad of het Gemengd Comité kan een besluit tot oprichting van een extra comité of ander orgaan vaststellen (artikel 40.3, lid 3, van de Overeenkomst). Het Subcomité Diensten en Investeringen en het Subcomité Financiële Diensten kunnen besluiten nemen die bindend zijn voor de Partijen (artikel 40.3, lid 10, van de Overeenkomst). Er worden ook een Gemengd Parlementair Comité (artikel 40.4 van de Overeenkomst), een forum voor het maatschappelijk middenveld (artikel 40.7) en deskundigenpanels (artikel 33.22 van de Overeenkomst en artikel 18 van het Protocol) opgericht.

8.2. Gelet op het gemengde karakter van de Overeenkomst kunnen die mechanismen van dialoog, overleg en raadpleging ook betrekking hebben op aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten behoren, zodat bijzondere afspraken zullen moeten worden gemaakt over de vertegenwoordiging en de betrokkenheid van alle overheden bij de standpuntbepaling wanneer die mechanismen worden toegepast.[21]

Met betrekking tot organen opgericht door of krachtens een samenwerkingsovereenkomst gesloten door de Europese Unie en haar lidstaten, *in casu* in de vorm van een Gemengd Comité, wees de afdeling Wetgeving in advies 53.978/VR op het volgende:

> “In dit verband moet in herinnering worden gebracht dat het noodzakelijk is om binnen België ook in de nodige procedures te voorzien om de Belgische standpuntbepaling en vertegenwoordiging in het voornoemde Gemengd Comité en het bij artikel 28 opgerichte subcomité te organiseren met respect voor de Belgische bevoegdheidsverdelende regels.
>
> De vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België dienen overeenkomstig artikel 92*bis*, § 4*bis*, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ in een samenwerkingsakkoord te worden geregeld.
>
> De huidige samenwerkingsakkoorden van 8 maart 1994[22] bieden geen voldoende juridische basis voor deze vertegenwoordiging en standpuntbepaling aangezien ze enkel betrekking hebben op de vertegenwoordiging in de Raad van de Europese Unie. De betrokken samenwerkingsakkoorden kunnen niet zo maar bij analogie worden toegepast, nu het Gemengd Comité weliswaar formeel een exponent is van de externe betrekkingen van de Europese Unie, maar materieel ook uitdrukkelijk voor aangelegenheden bevoegd is die tot de bevoegdheid van de lidstaten behoren[23], die in de Belgische bevoegdheidsverdeling vervolgens ook behoren tot de (exclusieve) bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten.

[21] Vgl. artikel 81, § 6, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’.

[22] *Voetnoot 2 van het aangehaalde advies*: Samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten ‘met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie’, en samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie ‘met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie’.

[23] *Voetnoot 3 van het aangehaalde advies*: Zie artikel 62 van de kaderovereenkomst.

‡LW-BAEZNAADH-HHEGHQW‡

Zolang ervoor niet in een voldoende juridische basis bij samenwerkingsakkoord is voorzien, dienen de vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België in het Gemengd Comité en in het subcomité overeenkomstig het bepaalde in artikel 92*bis*, § 4*bis*, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 het voorwerp uit te maken van een overleg tussen de betrokken regeringen."[24]

8.3. Weliswaar is het zo dat de coördinatie van de standpuntbepaling van de Europese Unie en haar lidstaten in aangelegenheden die tot de gemengde bevoegdheid van de Europese Unie en haar lidstaten behoren, in de praktijk plaatsvindt binnen de Raad van Ministers van de Europese Unie, en dat de coördinatie van de Belgische standpuntbepaling hiervoor plaatsvindt overeenkomstig de regels voor de standpuntbepaling wat betreft EU-aangelegenheden in de Raad van Ministers.

Niettemin moet erop worden gewezen dat de beslissingen in de aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de lidstaten behoren, juridisch gezien niet door de Raad van Ministers worden genomen, maar door de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten in de Raad verenigd.[25] Hoewel dit in de praktijk misschien eerder uitzonderlijk is, is het niet uitgesloten dat lidstaten in aangelegenheden die tot hun bevoegdheid behoren, in de organen opgericht door of krachtens een samenwerkingsovereenkomst, alsnog nationale standpunten innemen.

Het ontbreken van een regeling ter zake overeenkomstig artikel 92*bis*, § 4*bis*, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen' kan dan ook tot problemen aanleiding geven. Indien er een consensus zou bestaan tussen de bevoegde overheden om het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 'tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie' in deze aangelegenheden naar analogie toe te passen, dan wordt het samenwerkingsakkoord het best aangepast om het toepassingsgebied ervan in die zin uit te breiden.[26]

[24] Adv.RvS 53.978/VR van 7 november 2013 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 4 april 2014 'houdende instemming met de kaderovereenkomst inzake een partnerschap en samenwerking tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Mongolië, anderzijds, ondertekend in Ulaanbaatar op 30 april 2013', *Parl.St.* Vl.Parl. 2013-14, nr. 2455/1, 37-38, opmerking 3.2.

[25] CORTHAUT T. en VAN EECKHOUTTE D., 'Legal Aspects of EU Participation in Global Environmental Governance under the UN Umbrella' in WOUTERS J. e.a. (eds.), *The European Union and Multilateral Governance. Assessing EU Participation in United Nations Human Rights and Environmental Fora*, Palgrave, 2012, (145) 152.

[26] Er kan aan herinnerd worden dat de algemene vergadering van de afdeling Wetgeving van de Raad van State er reeds in advies 53.932/AV op gewezen heeft dat dit samenwerkingsakkoord op verschillende punten lacunair en achterhaald is, onder meer door wijzigingen aan het institutionele kader van de Europese Unie doorgevoerd door het Verdrag van Lissabon (adv.RvS 53.932/AV van 27 augustus 2013 over een voorstel dat geleid heeft tot de bijzondere wet van 6 januari 2014 'met betrekking tot de Zesde Staatshervorming', *Parl.St.* Senaat 2012-13, nr. 5-2232/3, 50, voetnoot 1).

‡LW-BAEZNAADH-HHEGHQW‡

9.1. Voorts moet worden vastgesteld dat in de Overeenkomst machten worden overgedragen aan een supranationale instelling. Zo worden de Gezamenlijke Raad, het Gemengd Comité en sommige gespecialiseerde subcomités de bevoegdheid verleend om besluiten te nemen die bindend zijn voor de Partijen en de Overeenkomst voorziet in bindende geschillenbeslechtingsmechanismen.[27] Er is geen reden om aan te nemen dat daarbij de grenzen van artikel 34 van de Grondwet worden overschreden.

Een dergelijke overdracht impliceert in beginsel althans meteen ook een aanvaarding van de bindende kracht van toekomstige besluiten die de Gezamenlijke Raad, het Gemengd Comité, de subcomités of de organen voor bindende geschillenbeslechting binnen de grenzen van de Overeenkomst zullen nemen, zonder dat er nog bijkomend expliciet vooraf mee moet worden ingestemd.

9.2. Dit is evenwel anders daar waar de Gezamenlijke Raad of de voormelde comités, middels een besluit, de tekst aannemen die de thans voorliggende Overeenkomst formeel wijzigt. Overeenkomstig artikel 167, §§ 2 en 3, van de Grondwet hebben verdragen, evenals hun wijzigingen slechts gevolg nadat deze de instemming van alle betrokken parlementen hebben verkregen.

Zo kan krachtens artikel 41.6, lid 2, van de Overeenkomst “de Gezamenlijke Raad in de gevallen bedoeld in artikel 8.5, lid 1, punt a), en in artikel 41.9, lid 5, besluiten tot wijziging van deze overeenkomst vaststellen”. Bij het bepalen van de datum van inwerkingtreding van deze besluiten zal, onder voorbehoud van opmerking 9.3, erop moeten worden toegezien dat de inwerkingtreding slechts kan plaatsvinden voor zover en pas nadat de parlementaire instemming in overeenstemming met artikel 167, §§ 2 en 3, van de Grondwet werd verleend door alle betrokken parlementen.

9.3. In het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet wordt ook niet voorzien in de voorafgaande instemming met dergelijke toekomstige wijzigingen. In zoverre deze wijzigingen betrekking kunnen hebben op bevoegdheden van de lidstaten, rijst de vraag of niet het best alsnog wordt voorzien in een voorafgaande instemming met bepaalde wijzigingen die volgens de Overeenkomst overeenkomstig een vereenvoudigde procedure tot stand komen. Bij gebrek aan een voorafgaande instemming zal het Vlaams Parlement immers uitdrukkelijk zijn instemming moeten verlenen met elk van deze later doorgevoerde wijzigingen aan de Overeenkomst.

[27] Zie onder meer de artikelen 17.25 tot 17.57, 33.20 tot 33.22, 34.6 en 38.1 tot 38.34 van de Overeenkomst.

‡LW-BAEZNAADH-HHEGHQW‡

Zo'n voorafgaande instemming door de wetgever met toekomstige wijzigingen is mogelijk, mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Zo stelde de algemene vergadering van de afdeling Wetgeving van de Raad van State in advies 37.954-37.970-37.977-37.978/AV van 15 februari 2005 het volgende:[28]

> "Zowel het Hof van Cassatie[29] als de afdeling Wetgeving van de Raad van State[30] aanvaarden dat onder bepaalde voorwaarden de wetgevende vergaderingen vooraf kunnen instemmen met een verdrag of met een wijziging van een verdrag. Opdat zulke voorafgaande instemming verenigbaar zou zijn met artikel 167, §§ 2 tot 4, van de Grondwet en met artikel 16 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, moet aan twee voorwaarden worden voldaan: met name is vereist dat de Wetgevende Kamers en desgevallend de Gemeenschaps- en Gewestparlementen de grenzen van de toekomstige wijzigingen kennen[31] en dat ze uitdrukkelijk aangeven dat ze met die wijzigingen instemmen."

De hiervoor vermelde wijzigingen lijken voldoende specifiek opdat aan de eerste voorwaarde zou zijn voldaan. Niettemin zou de tekst van het voorontwerp van decreet dan wel moeten worden aangepast door erin een bepaling op te nemen waarmee de decreetgever uitdrukkelijk instemt met dergelijke toekomstige wijzigingen aan de Overeenkomst.

---

[28] Adv.RvS 37.954-37.970-37.977-37.978/AV van 15 februari 2005 over:
- een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest van 9 juni 2006 'houdende instemming met het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa en de Slotakte, ondertekend in Rome op 29 oktober 2004' (37.954/AV) (*Parl.St.* Vl.Parl. 2004-05, nr. 358/1, 64);
- een voorontwerp dat heeft geleid tot de ordonnantie van de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 23 juni 2005 'houdende instemming met het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa, en met de Slotakte, gedaan te Rome op 29 oktober 2004' (37.970/AV) (*Parl.St.* Ver.Verg.Gem.Gem.Comm. 2004-05, nr. B-30/1, 25);
- een voorontwerp dat heeft geleid tot de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 23 juni 2005 'houdende instemming met het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa, en met de Slotakte, gedaan te Rome op 29 oktober 2004' (37.977/AV) (*Parl.St.* Br.Parl. 2004-05, nr. A-128/1, 25);
- een voorontwerp van wet 'houdende instemming met het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa, en met de Slotakte, gedaan te Rome op 29 oktober 2004' (37.978/AV) (*Parl.St.* Senaat 2004-05, nr. 3-1091/1, 539).

[29] *Voetnoot 35 van het aangehaalde advies*: Cass. 19 maart 1981, *Arr. Cass.* 1980-1981, 808; *JT* 1982, 565, en noot J. VERHOEVEN; Cass. 2 mei 2002, nr. C.99.0518.N.

[30] *Voetnoot 36 van het aangehaalde advies*: Zie o.m. advies nr. 33.510/3 van 28 mei 2002 over een voorontwerp dat ontstaan gegeven heeft aan de wet van 17 december 2002 houdende instemming met het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en met de Bijlagen I en II, gedaan te Aarhus op 25 juni 1998 (*Parl.St.*, Senaat, 2001-2002, nr. 2-1235/1, blz. 48); advies 35.792/2/V van 20 augustus 2003 over het voorontwerp dat ontstaan heeft gegeven aan het decreet van 27 november 2003 houdende instemming met het Verdrag inzake persistente organische verontreinigende stoffen, gesloten te Stockholm op 22 mei 2001, alsmede met de Bijlagen erbij (*Parl.St.*, W.G.R., 2003/2004, nr. 575/1, blz. 10); advies 36.170/1 van 11 december 2003 over het voorontwerp van wet houdende instemming met de Overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Republiek Kroatië, ondertekend te Brussel op 31 oktober 2001 (*Parl.St.*, Senaat, 2004-2005, nr. 957/1).

[31] *Voetnoot 37 van het aangehaalde advies*: Zie inzonderheid de adviezen waarnaar in de vorige voetnoot wordt verwezen.

‡LW-BAEZNAADH-HHEGHQW‡

Het voorgaande neemt niet weg dat het Vlaams Parlement het eventueel oneens zou kunnen zijn met die wijzigingen. Om het Vlaams Parlement de mogelijkheid te bieden aan de regering duidelijk te maken dat zij het niet eens is met een bepaalde wijziging, zou het voorontwerp het best worden aangevuld met een bepaling die de regering verplicht elke wijziging of aanpassing die overeenkomstig die bepalingen is goedgekeurd, binnen een bepaalde termijn aan het Vlaams Parlement mee te delen.[32]

10.1. Het gegeven dat met een wijziging op een stilzwijgende, voorwaardelijke wijze is ingestemd door het Vlaams Parlement, houdt geen afwijking in van de verplichting die voortvloeit uit artikel 190 van de Grondwet, artikel 8 van de wet van 31 mei 1961 'betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen' en artikel 56 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 om die wijziging in het Belgisch Staatsblad bekend te maken opdat ze uitwerking zou hebben in het interne recht.

Artikel 190 van de Grondwet bepaalt dat alleen de wetgever bevoegd is om de vorm te bepalen waarin de wetten en verordeningen moeten worden bekendgemaakt opdat ze verbindend worden. Volgens het Hof van Cassatie geldt die grondwetsbepaling naar analogie voor internationale akten. Het Hof heeft immers geoordeeld dat verdragen niet aan particulieren kunnen worden tegengeworpen zolang ze niet integraal zijn bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.[33]

10.2. Dit geldt tevens voor regels van afgeleid internationaal recht zoals bijvoorbeeld de besluiten van de Gezamenlijke Raad, het Gemengd Comité en subcomités. Bij gebrek aan bekendmaking in het Belgisch Staatsblad zullen ze niet tegenstelbaar zijn aan particulieren, behoudens indien ze het voorwerp hebben uitgemaakt van een andere bij wet of verdrag voorziene wijze van officiële bekendmaking.[34]

11. Artikel 41.5, lid 2, van de Overeenkomst voorziet in de mogelijkheid voor de Partijen om deze overeenkomst geheel of gedeeltelijk voorlopig toe te passen overeenkomstig hun respectieve interne procedures.

---

[32] Voor de formulering van zulk een bepaling kan inspiratie worden gezocht in bv. de artikelen 3 en 4 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest van 4 april 2014 'houdende instemming met het Aanvullend Protocol van Nagoya-Kuala Lumpur inzake aansprakelijkheid en schadeloosstelling bij het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid, gedaan te Nagoya op 15 oktober 2010' en de artikelen 3 en 4 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 25 april 2014 'houdende instemming met het Europees verdrag inzake het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen over de binnenwateren (ADN), opgemaakt in Genève op 26 mei 2000, en met de geactualiseerde voorschriften ADN 2013'. Zie in dezelfde zin: adv.RvS 59.894/1/V van 26 augustus 2016 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 13 mei 2017 'houdende instemming met de Versterkte partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Kazachstan, anderzijds, gedaan te Astana op 21 december 2015' (*Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2311/1, 20-29).

[33] Cass. 11 december 1953, *Pas.* 1954, I, 298; Cass. 19 maart 1981, *J.T.* 1982, 565-567, noot VERHOEVEN J.

[34] Zie bv. adv.RvS 57.108/VR van 10 maart 2015 over een voorontwerp van wet 'houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Democratische Republiek Congo betreffende het luchtvervoer, opgemaakt te Kinshasa op 2 februari 2013', *Parl.St.* Kamer 2017-18, nr. 54-3039/1, 17-18, opmerking 5.

‡LW-BAEZNAADH-HHEGHQW‡

Gevraagd of de voorlopige toepassing ook betrekking kan hebben op aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de lidstaten van de Europese Unie behoren en of wat België betreft een voorafgaande bekrachtiging vereist is vooraleer de Overeenkomst voorlopig kan worden toegepast, antwoordde de gemachtigde:

> "De voorliggende overeenkomst kan voorlopig worden toegepast met inachtneming van de kennisgevingen waarin deze voorziet. Ik verwijs hierbij graag naar artikel 4 van het Besluit van de Raad (EU) 2024/1758 van 4 december 2023 betreffende de ondertekening, namens de Europese Unie, en de voorlopige toepassing van de Geavanceerde Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Chili, anderzijds. Voorafgaande bekrachtiging is vereist om de overeenkomst voorlopig toe te passen."

Gelet op het antwoord van de gemachtigde kan de voorlopige toepassing van de Overeenkomst worden aanvaard.

ONDERZOEK VAN HET VOORONTWERP

12. De gezamenlijke verklaring[35] en de gezamenlijke interpretatieve verklaring[36] zijn weliswaar aan de Overeenkomst gehecht en vormen de uitdrukking van een overeenstemming tussen de Partijen bij het sluiten van de Overeenkomst, maar maken geen integrerend onderdeel uit van deze Overeenkomst.

De beste manier om de rechtszekerheid voor de burgers te waarborgen en zich ervan te vergewissen dat het Vlaams Parlement dit instrument heeft goedgekeurd, bestaat erin om naar dit instrument te verwijzen in het dispositief van het instemmingsdecreet, en niet enkel in de memorie van toelichting. Artikel 2 van het dispositief moet dienovereenkomstig worden aangevuld, zodat ook uitdrukkelijk met de gezamenlijke verklaring en de gezamenlijke interpretatieve verklaring wordt ingestemd.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Yves DEPOORTER Jeroen VAN NIEUWENHOVE

[35] De gezamenlijke verklaring over de bepalingen inzake handel en duurzame ontwikkeling die zijn opgenomen in de geavanceerde kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Chili, anderzijds.

[36] De gezamenlijke interpretatieve verklaring over de bepalingen inzake investeringsbescherming die zijn opgenomen in de geavanceerde kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Chili, anderzijds.

‡LW-BAEZNAADH-HHEGHQW‡